

ใบความรู้

เพลงเรือแหลมโพธิ์

เพลงเรือแหลมโพธิ์ เป็นเพลงพื้นบ้านประเภทเพลงเรือชนิดหนึ่ง ที่ต่างจากเพลงเรือทั่วไป มีลักษณะเฉพาะตัว เดิมเรียกว่า เพลงเรือยาว แต่เพราะมีศูนย์กลางการเล่นอยู่ที่บริเวณแหลมโพธิ์ ริมทะเลสาบสงขลา ปัจจุบันจึงมีผู้นิยมเรียกว่า เพลงเรือแหลมโพธิ์

เพลงเรือแหลมโพธิ์นิยมเล่นจริงเฉพาะในวัน แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ อันเป็นวันชกพระ ตามประเพณีของชาวบ้านภาคใต้แต่เพียงวันเดียว อาจมีการซ้อมเล่นกันก่อนหน้านั้น ๑ เดือน เมื่อสิ้นเสรีจวันชกพระการเล่นเพลงเรือแหลมโพธิ์ในปีนั้นก็ป็นอันสิ้นสุด

เพลงเรือแหลมโพธิ์เกิดมาเพื่อควบคู่กับการชกพระทางน้ำโดยเฉพาะ เชื่อกันว่ามีการเล่นเพลงเรือแหลมโพธิ์นี้มาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๕๐-๒๐๐ ปี หรือไม่ต่ำกว่า ๔ ชั่วโมง

ประเภทของเพลงเรือแหลมโพธิ์

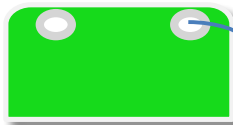
เพลงเรือแหลมโพธิ์แบ่งตามลักษณะความสั้นยาวและวิธีเล่นดังนี้

เพลงเรือบก คือเพลงเรือที่มีขนาดสั้น ๒-๓ วรรค ร้องวนกลับไปกลับมา อาจเป็นวรรคทองของเพลงเก่าที่จำมาได้เพียงแค่นั้นก็ได้ (คำว่า บก = ลด พร่อง)

เพลงเรือยาว คือเพลงเรือแหลมโพธิ์ทั่วไป มีความยาวกว่าเพลงเรือบก ไม่จำกัดความยาว

เพลงเรือแหลมโพธิ์ทั้งเพลงเรือบก และ เพลงเรือยาว บางครั้งผู้เล่นมีการแสดงประกอบการเล่นด้วย ส่วนใหญ่มักเป็นเพลงที่มีเนื้อหาขบขัน ล้อเลียน เสียดสีสังคม เพลงที่เล่นแบบนี้เขาเรียกกันว่า เพลงเรือแฟนซี เป็นที่ชื่นชอบของทั้งผู้เล่นและผู้ชม

ใบความรู้

เพลงเรือแหลมโพธิ์

เพลงเรือแหลมโพธิ์สาธิต

คำรับ : จริงเฮอ เออแหล

วันนี้ดีใจที่เขาให้มา

ไว้เอาไว้ตำเพลงเรือแหลมโพธิ์

ที่หัวแหลมโพธิ์เล่นวันลากพระ

สืบสายลากพระเป็นประเพณี

รักษาให้ตึกถิตพี่น้องเรา

พี่น้องของเรารุ่นเก่ารุ่นใหม่

สาธิตกันเองเพลงเรือสงขลา

เล่นมาแต่นานหนุกหนานฉาวโฉ่

ทั้งวัดทั้งบ้านการงานสละ *

สงขลาอย่างหลักยังศักดิ์ยั้งศรี

ของดียังไว้ไม่ขายหน้าเขา

เพราะบุญกุศลเกิดเป็นไทย

สนิท บุญฤทธิ์ ผู้แต่ง

คำศัพท์ควรรู้

ฉาวโฉ่

หมายถึง

เอิกเกริก

ไว้ไว้ตำ

หมายถึง

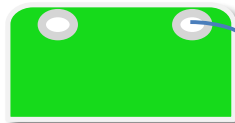
รู้ไว้เถอะ

ยั้ง

หมายถึง

มี

ใบความรู้

เพลงเรือแหลมโพธิ์

เพลงลอยกระทง

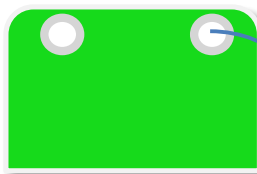
คำรับ : โลกแล้วแหล่ จริงแล้วแหล่ สนิท บุญฤทธิ์ ผู้แต่ง

ขึ้นลืบห้าค่ากลางเดือนลืบสอง	คืนวันจันทร์เพ็ญสวยเห็นน้ามอง
แม่น้ำลำคลองน้ำล้นพันหลัง	โหมเราทั้งหลายทั้งชายทั้งหญิง
หนุกกันจริงจริงวันลอยกระทง	ร้องไปเล่นไปได้บุญหนุนส่ง
พิชฐานกระทงลอยลงคงคา	ลอยเคราะห์ล่อยโศกลอยโรคโรคา
บุญหนุนรักษาแก้วหน้าโชคดี	ขอให้สมหวังให้มั่งให้มี

คำศัพท์ควรรู้

โหม	หมายถึง	พวก
หลัง	หมายถึง	ตลิ่ง
หนุก	หมายถึง	สนุก

ใบความรู้

เพลงเรือแหลมโพธิ์

เพลงสิ่งแวดล้อม

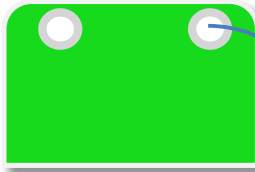
คำรับ : โลกแล้วแหล่ จริงแล้วแหล่

ขึ้นชื่อตามจริงเรื่องสิ่งแวดล้อม
ทะเลหาดทรายต้นไม้สัตว์ป่า
แนะนำพวกพ้องพี่น้องลูกหลาน
สิ่งแวดล้อมเป็นพิษชีวิตวอดวาย

ช่วยกันถนอมพร้อมใจรักษา
ภูเขาท้องฟ้าต้นน้ำลำธาร
รักษาไว้ได้การลูกหลานสบาย
ใครคิดทำลายเราอย่าได้ยอม

สนิท บุญฤทธิ ผู้แต่ง

ใบความรู้

เพลงเรือแหลมโพธิ์

เพลงแม่คงคา

คำรับ : จริงไม่ ละน่อง

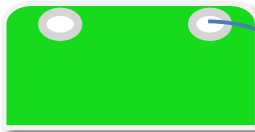
ลองคิดให้ดีน้ำมีคุณค่า	ทั้งกินทั้งใช้ทำอะไรทำนา
ซักเสื้อผ้าไปมาค้าขาย	แม่น้ำลำคลองห้วยหนองมากมาย
ได้อาบได้ว่ายบายอกบายใจ	น้ำยังหวังไว้เราได้อาศัย
โหมเราคนไทยเชื่อมั่นกันมา	น้ำนั้นแน่นแน่คือแม่คงคา

สนิท บุญฤทธิ ผู้แต่ง

คำศัพท์ควรรู้

โหม	หมายถึง	พวก
-----	---------	-----

ใบความรู้

ตัวอย่างการร้องเพลงเรือแหลมโพธิ์

การเล่นเพลงเรือแหลมโพธิ์

กลอนเพลงเรือแหลมโพธิ์วรรคหนึ่ง ๆ แม่เพลงกับลูกคู่จะร้องรับกันอย่างน้อย ๓ เที้ยว ดังตัวอย่าง กลอนเพลงว่า (กลอนเขียนคำตามอักขรวิธีมาตรฐาน แต่ต้องร้องออกเสียงตามสำเนียงท้องถิ่น)

ขึ้นข้อต่อกล่าวเรื่องราวชี้หก *อิงอ่างคางคกคิตยกเสาชง*

ลูกเขียนดลูกปาดคิตวาดรูปหงส์ *หน่อไม้ไผ่ตงคิตทรงเรือบิน ฯลฯ*

ซึ่งเพลงแต่ละวรรคมีจังหวะและแบ่งเป็นกลอนครึ่งหน้า-ครึ่งหลัง ๒-๒ // ๒-๒

แม่เพลงกับลูกคู่จะร้องรับกันด้วยคำรับว่า *หกจ๋าน หกจ้ง*

อนึ่ง ในเที้ยวที่ ๓ นั้น แม่เพลงจะต้องเตรียม คำส่ง ซึ่งโดยทั่วไปมักใช้คำว่า *เพื่อนเหอ สาวเหอ บ่าวเหอ* หรือคำอื่นที่ลงด้วย *เหอ* (เอ๋ย) ดังนี้

เที้ยวที่ ๑	แม่เพลง	ขึ้นข้อ/ต่อกล่าว//เรื่องราว/ชี้หก	ลูกคู่	<i>หกจ๋าน หกจ้ง // เรื่องราว/ชี้หก</i>
เที้ยวที่ ๒	แม่เพลง	ขึ้นข้อ/ต่อกล่าว	ลูกคู่	<i>เรื่องราว/ชี้หก</i>
เที้ยวที่ ๓	แม่เพลง	<i>เพื่อนเหอ / ต่อกล่าว</i>	ลูกคู่	<i>เรื่องราว/ชี้หก</i>
เที้ยวที่ ๑	แม่เพลง	อิงอ่าง/คางคก//คิตยก/เสาชง	ลูกคู่	<i>หกจ๋าน หกจ้ง // คิตยก/เสาชง</i>
เที้ยวที่ ๒	แม่เพลง	อิงอ่าง/คางคก	ลูกคู่	<i>คิตยก/เสาชง</i>
เที้ยวที่ ๓	แม่เพลง	<i>เพื่อนเหอ / คางคก</i>	ลูกคู่	<i>คิตยก/เสาชง</i>
เที้ยวที่ ๑	แม่เพลง	ลูกเขียนด/ลูกปาด//คิตวาด/รูปหงส์	ลูกคู่	<i>หกจ๋าน หกจ้ง//คิตวาด/รูปหงส์</i>
เที้ยวที่ ๒	แม่เพลง	ลูกเขียนด/ลูกปาด	ลูกคู่	<i>คิตวาด/รูปหงส์</i>
เที้ยวที่ ๓	แม่เพลง	<i>เพื่อนเหอ / ลูกปาด</i>	ลูกคู่	<i>คิตวาด/รูปหงส์</i>
เที้ยวที่ ๑	แม่เพลง	หน่อไม้/ไผ่ตง//คิตทรง/เรือบิน	ลูกคู่	<i>หกจ๋าน หกจ้ง // คิตทรง/เรือบิน</i>
เที้ยวที่ ๒	แม่เพลง	หน่อไม้/ไผ่ตง	ลูกคู่	<i>คิตทรง/เรือบิน</i>
เที้ยวที่ ๓	แม่เพลง	<i>เพื่อนเหอ / ไผ่ตง</i>	ลูกคู่	<i>คิตทรง/เรือบิน</i>

สนธิ บุญฤทธิ์ : เพลงเรือแหลมโพธิ์

